

Тези розміщено за посиланням:

Find similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

Носирев Олександр (Україна)

к.г.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та фінансів
НТУ «Харківський політехнічний інститут»
nosyriev@khpi.edu.ua

СИНЕРГЕТИЧНІ ЕФЕКТИ СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Nosyriev Oleksandr (Ukraine)

SYNERGETIC EFFECT OF STIMULATING INDUSTRIAL ACTIVITIES

В Україні формується принципово нова суспільно-політична ситуація, пов'язана з фактичним завершенням періоду системних перетворень і переходом до етапу практичної реалізації завдань довгострокової стратегії, а саме — регіональної стратегії загальноекономічного зростання/забезпечення збалансованого розвитку, що передбачає діагностику і моніторинг природно-ресурсного, факторного й системного потенціалів регіональних економічних систем [1].

Наукомісткість продукції інноваційної економіки ґрунтується на технологічному впровадженні у виробництво здобутих наукових результатів, яке здійснюється на рівні окремих суб'єктів господарської діяльності промислової галузі. Отже, пріоритетом оновлення вітчизняної економічної системи має стати науково-технічний розвиток виробничих підприємств. Ефективний розвиток регіональних промислових комплексів обумовлений певними

соціальними, економічними і природними умовами, які по різному впливають на функціонування їхніх складових.

Залежно від соціальних умов регіону і забезпечення його природними та економічними ресурсами успішно розвиваються продуктивні сили регіону та його окремі підприємства, які займаються промисловою діяльністю. Фактори утворення регіонального промислового комплексу є основними внутрішніми важелями його формування та розвитку як системи, до якої входять такі групи чинників: соціально-демографічні, природно-ресурсні, техніко-технологічні, науково-технічні, фінансово-економічні. Усі зазначені фактори перебувають у взаємодії й взаємозв'язку, утворюючи цілісну систему розвитку регіонального промислового комплексу як структуризованої системи [2].

Пріоритетною складовою інноваційної реструктуризації економіки регіону є організаційні форми взаємодії, важелі і стимули економічного зростання, об'єднані в єдиний організаційно-економічний механізм, який дозволяє забезпечити цілеспрямовану дію на підвищення ефективності соціально-економічного розвитку регіону.

В політекономічному контексті потреба цілеспрямованого державного регулювання та стимулювання інноваційних процесів пояснюється через концепцію ринкових екстерналій. Оскільки саме інновація є носієм синергетичного ефекту, наслідки її реалізації споживаються не лише її безпосереднім виконавцем-інноватором, а, в деякій мірі, всіма членами суспільства (у вигляді технічного та соціального прогресу). Завдання державної інноваційної політики полягає в тому, щоб забезпечити інтерналізацію цієї економічної екстерналії. Тобто компенсувати інновато-рам ефект, який інновації здійснюють для суспільства в цілому [3].

На сьогодні політика держави в першу чергу має спрямовуватися на формування та укріплення інтегрованих міжрегіональних промислових комплексів, що вимагає врахування таких заходів:

- *підтримка елементів господарської інфраструктури в регіонах* в аспекті створення ефективних заходів щодо об'єднання наукових і освітянських організацій, дослідницьких центрів, промислових компаній, фінансових структур у рамках окремих територій;

- *державна підтримка переходу на інноваційний регіональний розвиток* в аспекті дотримання фактичного, а не декларативного фінансування витрат, які закладені у законодавчі акти, що становлять фундамент формування національної інноваційної системи. Пряме ігнорування їхніх найважливіших норм і положень не дозволяє забезпечити скорочення економічного розриву між регіонами;

— *підтримка «точок зростання»*, тобто тих галузей чи підприємств, які досягли певних успіхів у науково-технічних розробках, мають людський та інфраструктурний потенціал для ефективного інноваційного розвитку та здатні через свої масштаби стати «ло-комотивами» зростання, тобто можуть спонукати до розвитку суміжні галузі, споріднені виробництва та наукові дослідження і, зрештою, визначити спеціалізацію України на міжнародних ринках;

— *підтримка впровадження дифузії інновацій*, тобто їхнього копіювання шляхом купівлі патентів і технологій за кордоном з метою подальшого самостійного удосконалення. Такий шлях має як переваги, так і породжує серйозні макроекономічні проблеми. Головною з них може стати перехід розвитку економіки країни на рейки так званого «наздоганяючого розвитку», який поставить країну перед необхідністю постійних витрат на закупівлю все нових і нових технологій. Такі витрати можуть надто зрости, що спричиниться до відволікання значних коштів за рахунок соціальних та інших важливих витрат [4].

Необхідно провести реструктуризацію агентів системи інноваційного розвитку, яка суттєво змінить пріоритети регіонального регулювання інноваційної діяльності. В умовах глобалізації економіки важливого значення набуває оволодіння правилами гри на сучасному світовому ринку, входження в геоекономічну систему для повноправної участі та розподілу світового доходу. Цей прорив можливий при здійсненні інноваційної реструктуризації регіонального промислового комплексу.

По-перше, необхідно сприяти активній інтеграції регіональних промислових підприємств у глобальні виробничі системи та забезпечити вихід на глобальні ринки. На думку визначних вітчизняних науковців В.Г. Гейця і А.А. Мазаракі [5], транснаціональні компанії виявилися найбільш здатними стрімко реалізувати відкриття з надзвичайною вигодою для себе. Йдеться про нові виробничі та інформаційні технології, що створили інформаційну мережу Інтернет та системи мобільного зв'язку. Ці технології дозволяють топ-менеджерам звідусіль управляти так званою «нovoю економікою» і розмішувати капітали там, де нижчі податки і дешевша кваліфікована робоча сила.

По-друге, інноваційна система потребує механізму фінансового забезпечення та зміни структури фінансування, що завдяки своєму діалектичному поєднанню з процесами реструктуризації надасть змогу регіональній економічній системі постійно розвиватися і вдосконалюватися на різних рівнях і етапах розвитку. Інноваційна реструктуризація відкриє якісно нові можливості для

інвестування і забезпечить досягнення масштабних ефектів. Такі внутрішні імпульси повинні сформувати основу нового нетрадиційного підходу до інноваційної реструктуризації промислових підприємств регіону.

По-третє, внутрішній ринок, який сприятиме забезпеченню власних винаходів і розробок, а також залученню нових науково-технічних досягнень решти світу, дозволить регіональним промисловим підприємствам прорватися на світовий ринок високих технологій.

В умовах ринкових трансформацій підприємствам регіону необхідно вибрати напрям розвитку на поступове і безперервне вдосконалення конкурентоспроможності або зосередити всі наявні ресурси для радикального прориву. Механізм безперервного вдосконалення виробництв передбачає створення на підприємстві відділів удосконалення технологій, спеціальних бригад, статистичного контролю процесів, структурування якості та інше, що забезпечить високий рівень конкурентоспроможності виробництва.

Максимально повна реалізація синергетичного ефекту інноваційного розвитку видається єдиною можливим способом реалізації завдання надолужування технологічного та економічного відриву від розвинених країн світу, яке стоїть перед усіма без винятку постсоціалістичними країнами.

Спроби здійснення галузевого «технологічного стрибка», які приймаються урядом України після економічної кризи 2014 р., за умов збереження загальної несприятливості підприємницького та інвестиційного клімату в країні, неефективності інституційної структури економіки обертаються втратами інших секторів економіки. Запровадження пільгових режимів для окремих секторів посилює фіскальний тиск на інші сектори економіки України, спонукає до збільшення внутрішніх позик, продукція високотехнологічних галузей не знаходить збуту в інших галузях через великий технологічний відрив і відсутність мотивації використання, що суттєво знижує синергетичний ефект інновацій, ефективність таких «точок зростання» поглинається в суспільному масштабі витратністю інших секторів економіки [6].

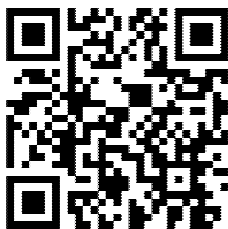
Підвищення синергетичного ефекту структурно-інноваційних перетворень у сучасній регіональній економічній політиці має полягати у реалізації існуючих конкурентних переваг окремих виробництв і секторів, що зумовлені їхніми власними досягненнями у науково-технологічному прогресі і продукція яких користується стійким попитом на ринках. Втілення цього завдання передбачає першочергову підтримку з боку держави розвитку наукомістких, високотехнологічних виробництв шляхом стиму-

лювання інвестицій і реалізації інновацій, насамперед, у галузі машинобудування, електротехнічній і електронній промисловості. Реалізація стратегії «інноваційного прориву», яка базується на прискоренні науково-технологічного прогресу і приводить до створення нових поколінь техніки та технологій, забезпечує просування в постіндустріальному напрямі розвитку і належить до вирішальних завдань стратегії структурних перетворень. Актуальними є питання стосовно формування промислових кластерів, оцінки якості управління регіоном і, насамперед, вирішення корінної проблеми усіх реформ — підвищення якості конкурентного середовища у регіоні.

Список використаних джерел

1. *Головкова Л.С.* Управління стратегічним потенціалом корпоративних структур регіону / Л. С. Головкова // Актуальні проблеми управління: кол. монографія; під ред. В.М. Огаренка. — Запоріжжя: КПУ, 2008. — Т. 1. — С. 438—513.
2. *Амитан В.Н.* Регион в ресурсной структуре государства / В. Н. Амитан // Регіональні перспективи. — 2011. — № 5–6. — С. 15–17.
3. *Кравченко В.О.* Синергетичні ефекти інноваційної діяльності підприємств у контексті технологічного оновлення економіки / В. О. Кравченко // Бізнес-інформ. — 2011. — № 11. — С. 75—77.
4. *Носирев О.О.* Сучасні інтеграційні процеси в регіональних промислових комплексах / О.О. Носирев // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Серія «Економічні науки». — Т. XVI. — № 1-2. — 2013. — С. 68—73.
5. *Гесць В.М.* Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: монографія у 2 ч. — Ч. 1 / за ред. В.М. Гейця, А.А. Мазаракі. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. — 389 с.
6. *Алямкін Р.В.* Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку регіонів в умовах реструктуризації економіки / Р.В. Алямкін // Економіка і регіон. — 2006. — № 1(8). — С. 21—25.

Тези розміщено за посиланням:

<http://goo.gl/M7q6G8>